

Onderwerp

Omvorming De Connectie

Datum raadsvergadering

16 december 2025

Thema programmabegroting

Regionale samenwerking en internationale betrekkingen

Portefeuillehouder

Dorus Klomberg

Zaaknummer

Samenvatting

De eigenaren van De Connectie – de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden – spraken in oktober 2024 de intentie uit om met ingang van 1 januari 2026 De Connectie om te vormen van de huidige bedrijfsvoeringsorganisatie naar een centrumregeling met één gastheergemeente (Arnhem) en twee gastgemeenten (Renkum en Rheden).

Zowel de BVO als de centrumregeling is een gemeenschappelijke regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr). Door het college toestemming te verlenen om de "Centrumgemeenteregeling De Connectie" op te richten, kan De Connectie zoals beoogd per 1 januari 2026 worden omgevormd.

Voorgesteld besluit

1. Het college toestemming te verlenen vóór 1 januari 2026 de gemeenschappelijke regeling Centrumregeling De Connectie te treffen.

Inleiding

Op 15 oktober 2024 spraken de eigenaren van De Connectie – de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden – de intentie uit om de bedrijfsvoeringsorganisatie om te vormen en in te vlechten als cluster in de gemeentelijke organisatie van Arnhem.

De omvorming is belangrijk voor onze gemeente. Wij staan voor snelle maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Deze vragen veel van de overheid. De centrumregeling biedt een beter perspectief om snel te acteren op deze ontwikkelingen dan de huidige bedrijfsvoeringsorganisatie. Centrumgemeente Arnhem is immers door zijn grootte beter toegerust om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden. Onze gemeente krijgt de kans daarbij aan te haken. Daarmee ondervangen wij een kwetsbaarheid in onze organisatie.

In september 2025 heeft ons college een principebesluit genomen en is aan uw raad een zienswijze gevraagd over het voorontwerp van de centrumgemeenteregeling. Hierbij heeft uw raad een zienswijze ingediend die verderop in het voorstel is verwerkt.

Het college heeft op 11 november jl. een aantal besluiten genomen onder de voorwaarde dat uw raad toestemming geeft voor het treffen van de centrumregeling:

- Het college heeft besloten om de gemeenschappelijke regeling "Centrumgemeenteregeling De Connectie" te treffen. Daarbij heeft het college besloten hierbinnen de onderdelen en taken van de "bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie", onder te brengen te weten:
 - Informatie- en Communicatietechnologie (ICT),
 - Facilitaire zaken,
 - Belastingen en Basisregistraties,
 - Personeels- en Salarisadministratie (PSA),
 - Financiële administratie en verzekeringsbeheer (FA),
 - Inkoop en Aanbesteding (I&A),
 - Frontoffice en
 - Documentaire Informatievoorziening (DIV),

- Daarbij heeft het college besloten om alle onderdelen van de bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie per 1 januari 2026 'as-is' onder te brengen in cluster "De Connectie" in de gemeente Arnhem,
- Het college heeft besloten een Alleenrecht
- Tot slot heeft het college besloten om een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en een Overeenkomst financiële herverdelingsafpraak te sluiten.

De omvorming van De Connectie komt nu op een punt waarop ons college uw raad toestemming vraagt de centrumgemeenteregeling De Connectie te treffen.

Beoogd effect

De omvorming van De Connectie mogelijk te maken door het oprichten van een enkelvoudige centrumgemeente genaamd "Centrumgemeenteregeling De Connectie".

Argumenten

1.1 *Er moet een centrumgemeenteregeling getroffen worden.*

Het college treft maatregelen om uiteindelijk tot een centrumgemeenteregeling te komen. Voor dat het college dit kan doen, heeft het toestemming van de raad nodig.

In september 2025 is uw raad gevraagd om een zienswijze op het voorontwerp van de centrumregeling. Vanuit de raden van de gemeente Arnhem en de gemeente Renkum zijn geen inhoudelijke zienswijze op het voorontwerp van de centrumregeling ingediend. Vanuit de raad van de gemeente Rheden is er wel een zienswijze ingediend:

"We merken evenwel op dat de er een discrepantie bestaat tussen art. 14 lid 4 van het voorontwerp en de centrumregeling De Connectie en de Businesscase. Het gaat daarbij over het betrekken van een onafhankelijke deskundige bij het in kaart brengen van de consequenties van het uittreden van een deelnemende gemeente. Ook in het geval van een uittreding is het belangrijk uitdrukking te geven aan de geest van de samenwerking door het belang van elke deelnemer te borgen (en niet alleen dat van de centrumgemeente en de uittredende partij). Wij vragen u om die reden te bewerkstelligen dat in afstemming met de andere deelnemers het voor ontwerp van de gemeenschappelijke regeling op dit punt wordt aangepast conform het bepaalde in de Businesscase."

Deze zienswijze is geadresseerd in het nieuwe ontwerp van de centrumregeling. In het vierde lid en de bijbehorende toelichting is het volgende opgenomen:

"Bij het in kaart brengen van deze consequenties kan een onafhankelijke deskundige door de centrumgemeente en/of gastgemeente betrokken worden."

Hier stond in het voorontwerp:

"Bij het in kaart brengen van deze consequenties kan een onafhankelijke deskundige door de centrumgemeente en de uittredende gemeente betrokken worden."

2.1 en 3.1

Er moet bepaald worden welke taken bij de centrumgemeenteregeling worden ondergebracht.

In het voorontwerp van de centrumregeling is niet bepaald welke onderdelen of taken ondergebracht worden bij de centrumregeling. Om enige flexibiliteit te houden is in artikel 2, tweede lid van het voorontwerp geregeld dat de deelnemers bij gelijkluidend besluit bepalen welke onderdelen of taken worden overgedragen aan de regeling. Dit is overigens in de regeling van de huidige BVO ook het geval. Voorgesteld wordt om de onderdelen of taken te bepalen die nu ook in huidige De Connectie zijn ondergebracht (as-is).

Uitzondering hierop zijn de Management assistentes (hierna MAS) en de bodes. Voor de MAS en de bodes heeft een apart traject gelopen, waardoor de MAS en de bodes die reeds werkzaam waren voor de gemeente Renkum of Rheden op vrijwillige basis bij deze gemeenten per 1 juli 2025 in dienst konden treden. De MAS medewerkers die nu nog in dienst zijn bij De Connectie werken voor de gemeente Arnhem en/of De Connectie zelf. Dit onderdeel gaat 'as-is' mee naar de gemeente Arnhem in hetzelfde cluster, maar zal geen onderdeel meer zijn van de taken die de centrumregeling voor de drie gemeenten uitvoert.

4.1 Het college moet toestemming hebben van de raad om de centrumgemeenteregeling te treffen

Op grond van artikel 1, vierde lid van de Wgr moet uw raad gevraagd worden om toestemming om de gemeenschappelijke regeling te treffen. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Via bijgaand besluit kunt u deze toestemming kenbaar maken.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1 Indien er geen aparte centrumregeling wordt opgericht, maar er omvorming plaatsvindt lopen straks verantwoordelijkheden door elkaar.

De huidige Connectie (BVO) moet, ook wanneer de taken per 1 januari 2026 elders zijn ondergebracht, nog (financiële) verantwoording afleggen over het kalenderjaar 2025. In de loop van 2026 zullen de deelnemers een besluit nemen over de opheffing van de BVO. Aan uw raad zal door ons college toestemming worden gevraagd voor de opheffing van de BVO.

Wanneer de BVO per 1 januari 2026 is omgevormd tot een enkelvoudige centrumgemeente en daarmee onder de rechtspersoon de gemeente Arnhem valt, wordt de situatie wie voor deze verantwoording verantwoordelijk is onhelder. Er bestaat dan immers geen bestuur meer van de BVO.

1.2 Er is een helder sturingsmodel nodig om beslissingen te kunnen nemen op de ontwikkelingen en opgaven die in de toekomst op de gemeenten zullen afkomen.

Het besturingsmodel in relatie tot de centrumregeling moet duidelijk te zijn. Heel nadrukkelijk is met de gemeente Renkum en Rheden afgestemd wat de uitgangspunten van Besturing zijn. Deze zijn beschreven en vastgesteld in de business case en beschreven in het invlechtingsplan die uw raad eerder van ons college ontving. Het sturingsmodel is nader uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst (DVO).

De gemeente Arnhem is in de lead en ontwikkelt een strategische roadmap in afstemming met de gemeenten Renkum en Rheden en geeft sturing aan de realisatie. De Deelnemers hebben een inspanningsverplichting om op niet beleidsneutrale onderwerpen in consensus tot een besluit te komen. Mocht dit onverhoopt niet haalbaar zijn dan is de gemeente Arnhem gerechtigd te besluiten waarbij zij in haar besluit gemotiveerd blijkt geeft van het meewegen van de belangen van de gastgemeenten.

De gemeente Arnhem houdt rekening met verschillende tempo waarop gastorganisaties zich ontwikkelen en past, waar het kan, een modulaire opzet toe om flexibel te blijven.

Dit is de basis waarop verdere uitwerking van het besturingsmodel voor 1 januari 2026 zal plaatsvinden.

1.3 Er is beleidsmatige afstemming nodig tussen de dienstverlening van De Connectie en de gemeente Arnhem.

De oorspronkelijke doelstelling van de Connectie was om tussen de verschillende organisaties harmonisatie na te streven. Dat bleek in het bestaande sturingsmodel lastig en zal in het nieuwe model voortvarender moeten verlopen. De gemeente Arnhem zal hierin de regie nemen.

1.4 Mogelijke risico's moeten voldoende worden onderkend.

Er zijn uitgebreide risicoanalyses gemaakt. Deze zijn opgenomen in het invlechtingsplan en de business case.

Financiën Hostingmodel

Bij het intentiebesluit in oktober 2024 is een verschillenanalyse gemaakt om de financiële effecten voor de drie gemeenten in beeld te brengen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

- Lumpsum kostenverdeling, zoals die als voorlopige verdeling in de afgelopen jaren feitelijk is gehanteerd;
- Kostenverdeling zoals die zou moeten zijn volgens het kostprijsmodel dat hoort bij gedeeld eigenaarschap (Wgr-bedrijfsvoeringsorganisatie);
- Kostenverdeling zoals die zou moeten zijn volgens het kostprijsmodel dat hoort bij één eigenaar (Wgr-enkelvoudige centrumregeling).

In een enkelvoudige centrumregeling (hostingmodel) ligt het eigenaarschap en de daarmee samenhangende instandhoudingskosten bij de centrumgemeente en betalen de gastgemeenten een vergoeding op basis van de door hen afgenomen producten en diensten.

De financiële effecten van deze drie situaties zijn voor iedere gemeente in onderstaande tabel op een rij gezet (bedragen zijn x € 1.000, gebaseerd op begroting 2024).

Gemeente	a		b		c	
	Lumpsum bedrag huidig (€)	Lumpsum percentage huidig (%)	Kostprijs-model bij voortzetten BVO (€) 1	Verschil bij voortzetten BVO (€)	Kostprijs-model bij omvorming naar ECR (€)	Verschil bij omvorming naar ECR (€)
Arnhem	37.023	72,8	32.530	-4.493	37.332	309
Renkum	5.164	10,2	6.898	1.734	5.236	72
Rheden	8.635	17,0	10.597	1.962	8.254	-381
TOTAAL	50.822	100,0	50.024	-798	50.822	0

[1] Het totaalbedrag wijkt af van de andere kolommen omdat toepassing van het kostprijsmodel ook effect heeft op de doorbelaste kosten op producten die derden afnemen (die daardoor in dit geval meer moeten betalen) en omdat voor een reëel beeld de kosten voor de incidentele inzet van ICT-projectleiders uit de opstelling is verwijderd.

Gemeente	a		b		c	
	Lumpsum bedrag huidig (€)	Lumpsum percentage huidig (%)	Kostprijs- model bij voortzetten BVO (€) 1	Verschil bij voortzetten BVO (€)	Kostprijs- model bij omvorming naar ECR (€)	Verschil bij omvorming naar ECR (€)
Arnhem	37.023	72,8	32.530	-4.493	37.332	309
Renkum	5.164	10,2	6.898	1.734	5.236	72
Rheden	8.635	17,0	10.597	1.962	8.254	-381
TOTAAL	50.822	100,0	50.024	-798	50.822	0

[1] Het totaalbedrag wijkt af van de andere kolommen omdat toepassing van het kostprijsmodel ook effect heeft op de doorbelaste kosten op producten die derden afnemen (die daardoor in dit geval meer moeten betalen) en omdat voor een reëel beeld de kosten voor de incidentele inzet van ICT-projectleiders uit de opstelling is verwijderd.

Bovenstaande tabel laat zien dat de kostenverdeling (gemeten naar het begrotingsjaar 2024) bij het hostingsmodel voor de drie gemeenten tot nagenoeg dezelfde kostenverdeling leidt als in de huidige situatie. In de komende jaren gaan we werken conform het kostprijsmodel zoals bepaald bij de besluitvorming voor de Omvorming en invlechting van De Connectie. Niet eerder hebben we conform het kostprijsmodel gewerkt. Dit is een verandering met impact. Validatie, toepassing en implementatie vragen aandacht. Voor het begrotingsjaar 2026 wordt de bij het intentiebesluit voorgestelde kostenverdeling toegepast. Daarbij rekening houdend met actualisatie van de begroting 2026 op basis van prijsindexatie, Cao-afspraken, mutatie managementondersteuning en bodes en structurele effecten van maat- en meerwerkovereenkomsten.

	Bedrag (€)	Jaarschijf / jaarschijven
Eenmalige uitgaaf:	€ 38.994	2025
Investering:		
Structurele lasten:	Was: 8.635.000 Wordt: 8.254.000 ----- Verschil + 381.000	2026

Deze structurele opbrengst wordt volledig ingezet om de aan de BVO De Connectie opgedragen ombuiging te realiseren.

In 2026 zullen we de kostprijsystematiek parallel valideren, voorbereiden en monitoren. Vanaf 2027 werken we conform het kostprijsmodel, zoals bepaald bij de besluitvorming voor de Omvorming en invlechting van De Connectie. Dit is een verandering met impact. Bespreking, afstemming en invoering zal met de gastgemeenten bestuurlijk vooraf plaatsvinden.

Incidentele transitiekosten

De onderzoekskosten, betreffende het opheffingsplan en de overkoepelende businesscase, zijn in beeld gebracht en kunnen conform de afspraken uit het intentiebesluit, op basis van de huidige lumpsumverdeling, naar rato worden verdeeld over de eigenaren van De Connectie.

Na afronding van het invlechtingsplan zijn de met de transitie gepaard gaande projectkosten in beeld gebracht en afgestemd met de deelnemers in de Connectie. De inrichtingskosten komen voor rekening van de gastheergemeente en worden zoveel mogelijk binnen de bestaande

begroting opgevangen. Inmiddels hebben we een schatting gemaakt op basis van de activiteiten die nodig zijn om de Omvorming en invlechting daadwerkelijk te realiseren. Initieel is een calculatie gemaakt van € 250.000 voor de drie gemeenten. De geschatte kosten vielen hoger uit dan oorspronkelijk was voorzien.

Naast dekking binnen de exploitatie van de Connectie en de begroting van de gemeente Arnhem zijn er mitigerende maatregelen genomen die ertoe hebben geleid dat de kosten lager uitvallen. In totaal worden de kosten geprognosticeerd op € 330.000 voor 2025. Dat zijn € 80.000 aan meerkosten. In goed overleg met de 3 gemeenten zijn bestuurlijk afspraken gemaakt om deze kosten naar rato te verdelen over de eigenaren van De Connectie naast de afspraak die hierover al eerder is gemaakt is bij het intentiebesluit. Dat betekent dat de gemeente Arnhem € 267.000 betaalt, de gemeente Renkum € 23.000 en de gemeente Rheden € 39.000. Via de reguliere P&C cyclus zal worden gerapporteerd. In 2026 neemt de gemeente Arnhem de kosten voor Omvorming en invlechting voor haar rekening. Het bestuur zal bij een eventueel positief eindejaarsresultaat van De Connectie een bestemmingsvoorstel doen, waarbij het als een optie wordt gezien om het positief resultaat in te zetten voor de transitie van De Connectie naar een enkelvoudige centrumregeling.

Uitvoering

Het overgangsprotocol is onderwerp van gesprek met Lokaal overleg. Er worden goede stappen gemaakt om te komen tot een akkoord. Dat maakt dat dit een voorbehoud is op Omvorming en Invlechting per 1 januari 2026.

Medezeggenschap

De ondernemingsraden van de gemeente Arnhem en De Connectie zullen advies uit kunnen brengen als het Overgangsprotocol overeengekomen is op het Invlechtingsplan en Omvormingsplan. Zoals afgesproken zal deze beschikbaar worden gesteld aan de Raad van de gemeente Arnhem conform de toezegging.

Omvorming en invlechting per 1 januari 2026

De voorbereiding voor de Omvorming en Invlechting is in volle gang en vindt in goede samenwerking met alle partijen plaats. In de voorbereiding is alles erop gericht dat de continuïteit van de bedrijfsvoering en de dienstverlening van De Connectie in het belang van medewerkers, gemeenten, leveranciers, inwoners en ondernemers.

Participatie en communicatie

Omvorming van een gemeenschappelijke regeling leent zich naar zijn aard niet voor een regulier participatietraject. Natuurlijk wordt wel rekening gehouden met de inbreng van alle betrokkenen.

De Centrumgemeenteregeling De Connectie wordt gepubliceerd in het digitale Gemeentebblad en is terug te vinden via www.overheid.nl.

Ten behoeve van de communicatie van het bestuurlijk proces wordt er door de deelnemers en De Connectie in gezamenlijkheid een communicatieplan gemaakt.

Bijlagen

1. Centrumgemeenteregeling De Connectie
2. Omvormingsplan

3. Invlechtingsplan
4. Businesscase
5. Overgangsovereenkomst
6. Dienstverleningsovereenkomst
7. Overeenkomst financiële herverdelingsafpraak
8. Advies Ondernemingsraad

De Steeg, 11 november 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris